

Ocena zasobów pomocy społecznej
w Powiecie Polickim

1. Wstęp

Dokonana w 2011 r. nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) wprowadziła obowiązek przygotowywania corocznie przez gminy, powiaty i samorząd województwa oceny zasobów pomocy społecznej, zwanej dalej „oceną”. Ocena jest przedstawiana odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu oraz sejmikowi województwa i wraz z rekomendacjami jest podstawą planowania budżetu na następny rok. Jest ona przygotowywana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, a co za tym idzie odnosi się przede wszystkim do zasobów dotyczących infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych oraz nakładów finansowych na zadania z zakresu pomocy społecznej.

Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie przygotował w 2012 r. narzędzie umożliwiającego ocenę zasobów pomocy społecznej w gminie, powiecie i województwie.

Narzędzie ma formę aplikacji internetowej i zostało oparte na już istniejącym rozwiązaniu – Statystycznej Aplikacji Centralnej (SAC) – w celu uproszczenia procesu korzystania z niego przez lokalne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz zmaksymalizowania wykorzystania już istniejącej infrastruktury i dostępnych zasobów informatycznych.

Narzędzie zostało po raz pierwszy użyte wiosną 2012 r. w trakcie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2011. Obecnie trwają prace nad jego ulepszeniem i pełniejszym dostosowaniem do potrzeb instytucji pomocy społecznej w Polsce, dlatego narzędzie to na rok oceny 2012 nie jest jeszcze dostępne w Statystycznej Aplikacji Centralnej.

Podstawą do wykonania poniżej przedstawionej oceny są formularze danych zaproponowane w tym roku przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie. Sformułowanie „rok oceny” stosowane w niniejszym opracowaniu dotyczy roku 2012.

W niniejszej ocenie przedstawiono jednocześnie szacunki dotyczące potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2013 r., z uwzględnieniem wielkości pomocy świadczonej w roku poprzednim.

2. Sytuacja demograficzna i społeczna w Powiecie Polickim

W skład Powiatu Polickiego, zwanego dalej „Powiatem”, wchodzi cztery gminy: 2 miejsko - wiejskie (Police i Nowe Warpno) oraz 2 wiejskie (Dobra i Kolbaskowo). Powiat

zajmuje powierzchnię o wielkości 665 km², co stanowi 2,9 % ogólnej powierzchni województwa.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. (dostępne dane GUS na dzień wykonania oceny) liczebność mieszkańców Powiatu wynosiła ogółem 72 326 osób. Z analizy liczby mieszkańców w poszczególnych gminach z terenu Powiatu wynika, iż największa liczba ludności zamieszkuje w Gminie Police – 58,2 % (tj. 42 093), natomiast w pozostałych gminach wielkość ta wynosi: w Gminie Dobra – 24,2 % (tj. 17 511), w Gminie Kołbaskowo - 15,2 % (tj. 11 020) i w Gminie Nowe Warpno - 2,4 % (tj. 1 702). W porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się liczebność gmin Dobra i Kołbaskowo.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. osób bezrobotnych było ogółem 3 823 osoby, w tym długotrwale bezrobotnych - 2 122 osoby (55,5 % ogółu), a z prawem do zasiłku – 441 osób (11,5 % ogółu).

Infrastruktura społeczna wydaje się być wystarczająca, szczególnie z uwagi na specyfikę położenia Powiatu, tj. bliskość do dużego ośrodka miejskiego jakim jest Szczecin i rozwiniętą sieć komunikacji miejskiej.

Szczegółowe dane w zakresie sytuacji demograficznej i społecznej Powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej w Powiecie (stan na 31.12.2012 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2010	Rok 2011		
1	Liczba gmin ogółem	4	4	4	x
z tego:					
2	Gminy wiejskie	2	2	2	x
3	Gminy wiejsko-miejskie	2	2	2	x
4	Gminy miejskie	0	0	0	x
Mieszkańcy powiatu (w osobach)					
5	Ogółem	70 380	72 326	aktualnie brak ostatecznych danych	x
w tym:					
6	Kobiety	33 994	36 748	aktualnie brak ostatecznych danych	x
7	Mężczyźni	32 607	35 578	aktualnie brak ostatecznych danych	x

Lp.	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2010	Rok 2011		
8	Bezrobotni ogółem	4 138	4 022	3 823	x
9	Bezrobotni długotrwale ogółem	2 048	2 181	2 122	x
10	Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	514	503	441	x
Podmioty gospodarcze					
11	Liczba ogółem zarejestrowanych podmiotów na terenie gmin powiatu	9 310	9 481	aktualnie brak ostatecznych danych	x
12	Liczba spółdzielni socjalnych ogółem działających na terenie powiatu	0	1	1	x
Infrastruktura społeczna					
13	Liczba szkół gimnazjalnych	14	14	14	13
14	Liczba szkół ponadgimnazjalnych	15	15	brak danych	brak danych
15	W tym: liczba szkół przygotowujących do zawodu	6	6	6	5
16	Liczba szpitali	1	1	1	1
17	Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej	30	34	brak danych	brak danych
18	Liczba ośrodków dla cudzoziemców	0	0	0	0

3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.

Zasób instytucjonalny – oznacza łączną liczbę instytucji i placówek działających w danym roku kalendarzowym na obszarze jednostki samorządu terytorialnego, utworzonych i finansowanych tylko przez tę jednostkę samorządu terytorialnego (gminę, powiat ziemski, miasto na prawach powiatu). Do zasobu instytucjonalnego na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego wlicza się także te instytucje i placówki, które zostały utworzone przez inne podmioty (na przykład organizacje pozarządowe) i są prowadzone na zasadach zlecenia zadania publicznego.

Instytucje pomocy społecznej działające na terenie Powiatu (prowadzone przez Powiat, finansowane/współfinansowane przez Powiat, prowadzone na zlecenie Powiatu) to:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, zwane dalej „PCPR” - jest to jednostka budżetowa Powiatu; w roku oceny podstawowa działalność PCPR opierała się na realizacji zadań wynikających m.in. z:

– ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182),

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 3013 r. poz. 135 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2012 r., poz. 400).

W 2012 r. w PCPR funkcjonowały następujące działy: Działu Opieki Zastępczej, Działu Aktywizacji Społecznej i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Działu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej oraz Działu Finansowy. Od września 2012 r. siedziba Działu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej oraz Działu Aktywizacji Społecznej i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych usytuowana została przy ul. Szkolnej 2 w Policach.

2) mieszkania chronione:

- a) w Policach, przy ul. Wróblewskiego 5f/8, które w roku oceny objęło pomocą 5 usamodzielnianych wychowanków,
- b) w Tanowie, przy ul. Szczecińskiej 2a, przeznaczone dla 4 usamodzielniających się wychowanków;

3) placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- a) Dom Dziecka w Policach, przy ul. Kresowej 26; placówka dysponuje 30 miejscami; na dzień 31 grudnia 2012 r. z opieki i wychowania w tej placówce korzystało 30 dzieci,
- b) Dom Dziecka w Tanowie, przy ul. Szczecińskiej 2; placówka dysponuje 30 miejscami; na dzień 31 grudnia 2012 r. z opieki i wychowania w tej placówce korzystało 31 dzieci;

4) ośrodek wsparcia - Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży w Karwowie, zwany dalej „Domem”, którego prowadzenie zlecono Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie-Samarrii. W 2012 r. Dom dysponował miejscami dla 18 kobiet z dziećmi. Czas przebywania w Domu ustalany był według potrzeb, przy czym z zasady nie mógł on być dłuższy niż jeden rok. Łącznie w 2012 r. w Domu przebywały 32 kobiety, w tym 18 matek małoletnich i 34 dzieci;

5) Warsztat Terapii Zajęciowej, zwany dalej „WTZ”, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Terenowe Police.

W roku oceny w zajęciach prowadzonych przez WTZ uczestniczyło 30 osób niepełnosprawnych. Ich rehabilitacja odbywała się m.in. w 6 działających w WTZ pracowniach, tj.: gospodarstwa domowego, artystyczno - plastycznej, papierniczo - poligraficzno - komputerowej, stolarskiej, wikliniarskiej oraz ceramiki.

4. Dane o korzystających z pomocy społecznej w Powiecie

W roku oceny z pomocy i wsparcia udzielanych przez Powiat skorzystało 1 485 osób i rodzin. Dane te obejmują osoby i rodziny, które uzyskały wsparcie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając pomoc udzielaną w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji, w formie wsparcia jednostki administracyjnej pomocy społecznej, objętych pracą socjalną, skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych, itp. Pomoc osobom i rodzinom była udzielana w ramach interwencji kryzysowej (251 osób, w tym 32 osoby korzystające z pomocy Domu), poradnictwa specjalistycznego (446 osób), pomocy osobom niepełnosprawnym z zakresu rehabilitacji społecznej (323 osoby, w tym 30 osób korzystających z WTZ), pieczy zastępczej (404 osoby, w tym 81 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych) oraz udziału w projektach realizowanych przez PCPR (61 osób).

Liczba osób, którym udzielono świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, w formie decyzji administracyjnej w 2012 r. wyniosła 323. W grupie tej ujęto osoby, którym udzielono pomocy w formie:

- 1) pomocy pieniężnej na usamodzielnienie – 15 osób;
- 2) pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki – 66 osób;
- 3) pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej – 8 osób;
- 4) uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych (mieszkania chronione) – 7 osób;
- 5) schronienia (umieszczenie w ośrodku wsparcia) – 32 osoby;
- 6) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej – 219 osób.

Wśród usamodzielnianych były osoby, które otrzymały różne formy pomocy, np. pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie w formie rzeczowej i uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ogółem były to 72 osoby korzystające z różnych form pomocy dla usamodzielnianych w roku oceny.

W roku oceny przyznano osobom niepełnosprawnym 293 świadczenia pieniężne ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Osoby te uzyskały dofinansowanie z PCPR.

W 2012 r. wysokość wszystkich środków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej była wyższa o 30 % w stosunku do 2011 r.

W dwóch placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego, funkcjonujących na terenie Powiatu, tj. Domu Dziecka w Policach i Domu Dziecka w Tanowie, w 2012 r. przebywało łącznie 81 dzieci. Z analizy struktury wiekowej wychowanków obu placówek wynika, iż przede wszystkim przebywają tam dzieci w wieku powyżej 13 roku życia, którym trudno zapewnić opiekę w rodzinach zastępczych.

Wybrane usługi pomocy społecznej prowadzone przez Powiat

1. Poradnictwo specjalistyczne prowadzone przez PCPR.

PCPR prowadziło poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, które było świadczone osobom i rodzinom, bez względu na ich status materialny, mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Od września 2012 r. realizowana jest dodatkowo usługa specjalistycznego poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi. Poradnictwo to jest usługą polegającą na udzielaniu porad, wskazówek, informacji pomocnych w rozwiązywaniu specyficznych dla tej grupy problemów życia codziennego.

Poradnictwo prawne realizowane było przez organizację dyżurów prawnych, w ramach których udzielano informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów itd. Osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom udzielano również porad w wyjaśnianiu praw i uprawnień im przysługujących. W roku oceny z porad prawnych skorzystały 283 osoby, w tym 30 osób z niepełnosprawnością i ich rodziny.

Poradnictwo psychologiczne realizowane było przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo psychologiczne prowadziło dwóch psychologów. W roku oceny udzielono porad psychologicznych 64 osobom, w tym 11 osobom z niepełnosprawnością.

Poradnictwo rodzinne obejmowało problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. Poradnictwo rodzinne realizowane było przez terapeutę rodzinnego, który objął pomocą 99 osób, w tym 38 osób z niepełnosprawnością.

2. Praca socjalna prowadzona przez PCPR.

W myśl zapisów ustawy o pomocy społecznej określenie „praca socjalna” oznacza działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna była wykonywana przede wszystkim przy procesach usamodzielniania pełnoletnich wychowanków, podczas podejmowanych interwencji kryzysowych oraz podczas działań związanych z poradnictwem rodzinnym (asystentura w rodzinach). W roku oceny liczba rodzin objęta tą formą pomocy wyniosła 383.

3. Interwencja kryzysowa prowadzona przez PCPR.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W roku oceny interwencją kryzysową objęto 219 rodzin.

4. Kontrakt socjalny prowadzony przez PCPR.

Narzędzie to wykorzystywane było przez PCPR podczas realizacji projektu systemowego pn. „Pobudka - obudź swój potencjał”. W uzgodnieniu z każdym beneficjentem ww. projektu organizowano i finansowano działania zawarte w kontraktach socjalnych i indywidualnych programach integracyjnych. W roku oceny podpisano 38 kontraktów socjalnych. Potrzeby roku następnego kształtują się na podobnym poziomie.

5. Indywidualny program usamodzielnienia prowadzony przez PCPR.

Wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze, zakłady poprawcze i niektóre typy domów pomocy społecznej, przysługiwała pomoc w usamodzielnieniu życiowym. Proces usamodzielnienia obejmował wybór opiekuna usamodzielnienia, opracowanie przez usamodzielnianego wychowanka wraz z opiekunem usamodzielnienia, przy udziale pracownika PCPR, indywidualnego programu usamodzielnienia. W minionym roku rozpoczęto proces usamodzielnienia 16 wychowanków rodzin zastępczych. Łącznie w 2012 r. indywidualnym programem usamodzielnienia objęto 60 osób, które to osoby

w latach poprzednich rozpoczęły naukę. Osoby te otrzymywały również świadczenia z tytułu kontynuacji nauki. Z kolei z osobami usamodzielnianymi z instytucjonalnych form opieki realizowano 25 indywidualnych programów usamodzielnienia, z czego rozpoczętych w 2012 r. zostało 12 programów.

6. Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2012 r. PCPR opracowało i zrealizowało program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd powiatowy. Środki na realizację zadania zapewnia budżet państwa. Ww. program realizowany był w dwóch grupach, w okresie od września do grudnia 2012 r.. Do programu przystąpiło 18 osób, a ukończyło go 11 osób. Naczelnym celem programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie była redukcja zachowań agresywnych, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec partnera oraz odpowiedzialności za popełnioną przemoc. W 2013 r. planowane są dwie edycje programu, które objęłyby 18 osób.

7. Usługi Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej organizowane przez PCPR.

W roku oceny usługami Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej objęto 22 osoby posiadające znaczny oraz umiarkowany stopień niepełnosprawności. Usługi te były realizowane przez 3 osoby zatrudnione w PCPR (umowa o pracę). Usługami tymi objęto mieszkańców Gminy Police.

8. Usługi asystowania osobom w kryzysie i rodzinom z niepełnosprawnością organizowane przez PCPR.

Przez cały 2012 r. wsparciem aspiranta pracy socjalnej objęto 19 rodzin, w tym 2 rodziny były monitorowane tzn. że nie wymagały stałego wsparcia i były odwiedzane raz w miesiącu. Usługi asystowania były realizowane przez 5 osób zatrudnionych w PCPR (umowa o pracę). Wsparciem objęto rodziny mieszkające na terenie Gminy Police.

5. **Zwiększenie zasobu pomocy społecznej w Powiecie, bez względu na podmiot prowadzący.**

- 1) PCPR uruchomiło w 2012 r. mieszkanie chronione dla 4 usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Mieszkanie położone jest w Tanowie przy

ul. Szczecińskiej 2a. Uruchomiony został również hostel dla osób doświadczających przemocy i innych osób, znajdujących się w sytuacji kryzysowej, wymagających pomocy w formie czasowego pobytu poza miejscem zamieszkania, w którym zapewnia się schronienie do 3 miesięcy. W hostelu są 4 pokoje, kuchnia, łazienka i toaleta. Zwiększenie zasobu pomocy społecznej możliwe było dzięki otrzymaniu nowej siedziby dla Działu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR. Wcześniej istniała możliwość udzielenia schronienia tylko do 3 dób. Z pobytu w hostelu w 2012 r. skorzystało 9 osób, w tym 5 osób doświadczających przemocy.

- 2) Położenie geograficzne poszczególnych gmin z terenu Powiatu utrudnia społeczną integrację mieszkańców. Gminy Police, Dobra i Kołbaskowo połączone komunikacyjnie są tylko z miastem Szczecin, brakuje natomiast bezpośredniej komunikacji publicznej pomiędzy poszczególnymi gminami na terenie samego powiatu. W związku z powyższym mieszkańcy gminy Dobra, Kołbaskowo i Nowe Warpno mają utrudnione połączenie z Gminą Police, gdzie mieści się siedziba PCPR oraz zlokalizowane są inne jednostki samorządowe działające w systemie szeroko rozumianej pomocy społecznej. Realizacja, od września 2012 r., bezpłatnych usług transportowych, z uwzględnieniem ich dostosowania do osób niepełnosprawnych, jest dużym ułatwieniem dla tychże osób, które nie posiadają własnego środka transportu.
- 3) Zasadnym wydaje się podjęcie starań o utworzenie na terenie Powiatu środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego, które pozwoliłoby na udzielenie wsparcia i szeroko rozumianej pomocy osobom chorym psychicznie w powrocie do normalnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ośrodek taki byłby miejscem, gdzie ludzie dotknięci chorobami psychicznymi, potrzebujący pomocy, czujący się odrzuceni i zdani wyłącznie na siebie lub członków rodziny mogliby znaleźć odpowiednie dla nich wsparcie psychiczne i społeczne. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ośrodek taki (placówkę) można utworzyć na podstawie porozumienia pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Powiatem Polickim w sprawie zorganizowania, prowadzenia i finansowania środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Porozumienie to stanowiłoby podstawę do przyznania przez Wojewodę Zachodniopomorskiego środków finansowych - w pierwszej kolejności - na modernizację i niezbędne wyposażenie placówki (środki finansowe pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa), a następnie - na bieżącą jej działalność, w wysokości 900 zł

na osobę/m-c, co stanowiłoby kwotę wystarczającą na prowadzenie niniejszego ośrodka (placówki). Z dokonanego przez Centrum rozeznania w zakresie wypełnienia niezbędnych procedur formalnych celem otrzymania środków finansowych na modernizację i wyposażenie ośrodka, o którym mowa powyżej, wynika, iż po dokonaniu stosownych działań formalnych, tj. złożenia do czerwca danego roku stosownego wniosku wraz z odpowiednią dokumentacją, możliwym byłoby otrzymanie środków finansowych na ww. cel w styczniu roku następnego po roku, w którym złożono przedmiotowy wniosek.

- 4) W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 2012 r. zwiększyła się wysokość świadczeń wypłacanych comiesięcznie dla rodzin zastępczych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w nich umieszczonych. W związku z wprowadzonymi zmianami należy zabezpieczyć dodatkowo środki finansowe z przeznaczeniem na ten cel w wysokości około 300 000 zł rocznie.
- 5) Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Natomiast, zgodnie z art. 54 ust. 2 powołanej ustawy z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Niniejsze przepisy prawa skutkują tym, iż rodziny takie otrzymują oprócz świadczeń na dzieci umieszczone w tej rodzinie, wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej w wysokości nie niższej niż 2 000 zł miesięcznie. Umowa, o której mowa powyżej, zawierana jest na okres co najmniej 4 lat. W 2012 r. przekształcono na tych zasadach trzy rodziny zastępcze niezawodowe. Na koniec 2012 r. funkcjonowały w Powiecie 4 rodziny zastępcze zawodowe, w tym 1 pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

6. Kadra PCPR

W roku oceny, na dzień 31 grudnia, w PCPR zatrudnionych było 37 osób (w tym 3 osoby na urloпах wychowawczych). Kadre kierowniczą stanowiło 5 osób: dyrektor, zastępca dyrektora, główny księgowy, kierownik działu oraz kierownik zespołu/koordynator projektu.

Trzy osoby z kadry kierowniczej posiadają specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W Dziale Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zatrudnionych było: 2 specjalistów pracy socjalnej, psycholog, 2 terapeutów, 5 aspirantów pracy socjalnej, 1 terapeuta, który pełni funkcję interwenta kryzysowego oraz psycholog i terapeuta zatrudnieni na ½ etatu. Etaty te finansowane były z środków zewnętrznych. W Dziale Opieki Zastępczej zatrudnionych było 3 specjalistów pracy socjalnej oraz 2 pracowników socjalny. W Dziale Aktywizacji Społecznej i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zatrudnionych było 2 pracowników administracyjnych oraz 3 Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej. Przy projektach unijnych zatrudnionych było 7 osób: 1 pracownik socjalny, 1 doradca ds. osób niepełnosprawnych, 4 Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej oraz 1 osoba zatrudniona jako kierowca. 4 osoby zatrudnione były jako pracownicy administracyjni.

Po analizie bieżących potrzeb kadrowych PCPR, nie przedłużono umowy o pracę jednej osobie, zatrudnionej do dnia 31 grudnia 2012 r. na stanowisku aspiranta pracy socjalnej oraz jednej osobie zatrudnionej jako Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej. Dla efektywnej realizacji zadań w PCPR podpisano również następujące umowy cywilno-prawne: 3 umowy zlecenie z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, dwie umowy zlecenie z prawnikami, udzielającymi porad prawnych w ramach interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego, 4 umowy zlecenie na pełnienie funkcji rodziny zawodowej.

W 2013 r. PCPR będzie poszukiwał kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Będzie wówczas podpisana umowa na pełnienie tej funkcji.

Tabela 2. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (w osobach, stan na 31.12.2012 r.).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok oceny	W tym kobiety
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	2
Wykształcenie wyższe	2	2
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	2	2
PRACOWNICY SOCJALNI/SPECJALIŚCI PRACY SOCJALNEJ		
ogółem	8	7
wykształcenie wyższe	8	7

wykształcenie średnie	0	0
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	8	7
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	0	0
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	3	3
POZOSTALI PRACOWNICY		
Ogółem	27	24
Wykształcenie wyższe	11	10
Wykształcenie średnie	9	8
Inne	7	6

7. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej w Powiecie

PCPR realizuje ustawowe zadania w oparciu o budżet zadaniowy. Łączne koszty utrzymania i prowadzenia PCPR dotyczą tylko wydatków ponoszonych na część administracyjną. Poniżej w tabeli przedstawiono koszt prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej, będącego w dyspozycji dyrektora PCPR.

Tabela 3. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej, będącego w dyspozycji dyrektora PCPR.

	2010 (zł)	2011 (zł)	2012 (zł)	2013 (zł)
Rodziny zastępcze (bez świadczeń i zakupu usług od innych jst)	235 140	201 623	279 240	431 096
Placówki opiekuńczo -wychowawcze (bez świadczeń i zakupu usług od innych jst)	264 533	80 445	43 080	42 924
Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa (bez mieszkania chronionego)	123 943	295 774	376 739	379 458
Rehabilitacja osób niepełnosprawnych (bez WTZ)	158 720	161 766	195 051	183 264
PCPR	430 408	489 641	426 004	412 012
Razem	1 212 744	1 229 249	1 320 114	1 448 754

Średni miesięczny koszt utrzymania w placówkach pomocy społecznej ustala się poprzez podzielenie kwoty rocznych kosztów działalności, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków bieżących na remonty, powiększonej o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, przez liczbę miejsc w danej placówce.

W ośrodku wsparcia - Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży w Karwowie nastąpi w 2013 r. wzrost średniego kosztu utrzymania o 5 % w stosunku do roku oceny, z kwoty 2 119 zł do 2 228 zł.

W Domu Dziecka w Policach w roku oceny średni miesięczny koszt utrzymania wyniósł 3 736,82 zł, natomiast w 2013 r. wzrośnie do kwoty 3 631,42 zł.

W Domu Dziecka w Tanowie w roku oceny średni miesięczny koszt utrzymania wyniósł 4 075,52 zł, natomiast w 2013 r. wzrośnie nieznacznie do kwoty 4 087,22 zł.

W WTZ koszt utrzymania kształtował się na poziomie 1 370 zł. Zakłada się, iż w 2013 r. utrzyma się on na podobnej wysokości.

Największe potrzeby finansowe dotyczą realizacji zadań wynikających z kierowania dziećmi do placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz organizowania opieki w rodzinach zastępczych i udzielania pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nim dzieci. Budżet dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych wyniósł w roku oceny 2 790 218 zł, natomiast kwoty na świadczenia wypłacane rodzinom zastępczym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Świadczenia wypłacane rodzinom zastępczym w 2012 r.

Rodzaj świadczenia	Rodziny spokrewnione		Rodziny niezawodowe		Rodziny zawodowe		razem	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka	109	752 852	81	798 745	29	211 727	219	1 763 324
Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny	9	8 300	4	4 900	0	0	13	13 200
Jednorazowa pomoc losowa	1	700	0	0	0	0	1	700
Wypoczynek dzieci	12	6 800	9	5 703	3	1 395	24	13 898

Wynagrodzenie osób za pełnienie zadań	0	0	0	0	6	78 237	6	78 237
Razem	-	768 652	-	809 348	-	291 359	-	1 869 359

Średni miesięczny koszt opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej wynosi 1 104,94 zł. Został on ustalony poprzez podzielenie kwoty 2 519 267 zł (wydatki w rozdziale 85204 - Rodziny zastępcze) przez 12 miesięcy oraz przez liczbę dzieci w rodzinach zastępczych, tj. 190 (stan na dzień 31 grudnia 2012 r.).

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu w pieczy zastępczej.

W roku oceny Powiat otrzymał zwrot 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka. Zwrócony z gmin Police i Kołbaskowo koszt współfinansowania wyniósł 15 999,62 zł. Natomiast łącznie na dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w 2012 roku Gminy Police, Dobra i Kołbaskowo przekazały kwotę 13 131,04 zł.

Prognozuje się, że w 2013 r. kwota przekazywana przez gminy będzie wyższa z uwagi na ponoszenie przez gminy wydatków w wysokości 30 % związanych z utrzymaniem dziecka w pieczy zastępczej.

8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej

Środki finansowe na pomoc społeczną ponoszone przez Powiat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Środki finansowe na pomoc społeczną w Powiecie (zadania własne i zlecone).

Wyszczególnienie	2012 (zł)	2013 (zł)
PCPR (dział 85218)	425 942,82	412 012
Rodziny zastępcze (dział 85204)	2 519 266,96	2 933 093

Ośrodek wsparcia - Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie (dział 85203)	258 180,55	254 987
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (dział 85201)	3 017 791,15	3 154 124
Poradnictwo specjalistyczne, mieszkania chronione i interwencja kryzysowa (dział 85220)	440 146,03	382 248
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	20 999,87	21 000
Pozostała działalność	5 800	5 800
Środki finansowe ogółem	6 688 127,38	7 163 264

Powyższe zestawienie wskazuje na prognozowany wzrost wydatków o 7 %. Dotyczy to przede wszystkim pokrywania kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, pomocy na usamodzielnienia. Kwoty uwzględnione jako „opieka zastępcza” obejmują pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, budżety placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz świadczenia na dzieci umieszczone w innych powiatach.

Środki finansowe w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w Powiecie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Środki finansowe na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Wyszczególnienie	2012 (zł)	2013 (zł)
Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych (dział 85311)	254 235	242 448
Zespoły orzekania o niepełnosprawności (dział 85321)	115 981	81 000
Pozostała działalność – zadania własne (dział 85395)	2 000	0
Środki finansowe ogółem	372 216	323 448

Środki finansowe na inne zadania realizowane przez Powiat przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 7. Środki finansowe z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na zadania realizowane przez Powiat.

Środki finansowe (wykorzystane)		
	2012 (zł)	2013 (zł)
Środki finansowe z PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową ogółem	1 126 654	-

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przyznanych i wykorzystanych w 2012 r. kwota 245 655 zł przypadła na rehabilitację zawodową a kwota 880 999 zł na rehabilitację społeczną.

Tabela 8. Środki finansowe pochodzące z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzkiego (POKL) finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na projekty realizowane przez Powiat.

Środki finansowe na projekty unijne (POKL/EFS)		
	2012	2013
Liczba projektów unijnych ogółem	4	4
Środki finansowe na projekty unijne ogółem (zł)	920 696,30	1 465 506

9. Projekty unijne realizowane przez PCPR w roku oceny

- 1) Projekt pn. „Pobudka - obudź swój potencjał” realizowany jest w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektu jest podniesienie umiejętności i kompetencji społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez instrumenty aktywnej integracji. W roku oceny w projekcie udział wzięło 61 osób (beneficjentów ostatecznych). Potrzeby roku następnego, czyli roku 2013 są na podobnym poziomie – 63 beneficjentów.
- 2) Projekt pn. „5 + 1” realizowany w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt ten realizowany jest przez PCPR od grudnia 2011 r. Głównym celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób

niepełnosprawnych z terenu Powiatu. W roku oceny w projekcie wzięło udział 20 osób. Planuje się, że w 2013 r. również będzie 20 beneficjentów projektu.

- 3) Projekt pn. „GPS dla rodziny”. Projekt został opracowany przez PCPR w partnerstwie z Ośrodkami Pomocy Społecznej w Policach, Nowym Warpnie, Dobrej i Kołbaskowie oraz we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Policach. Projekt jest realizowany od marca 2012 r., do czerwca 2015 r., a współfinansowany ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Priorytet VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”, Działanie 6.1 „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspierania aktywności zawodowej w regionie”, Poddziałanie 6.1.1 „Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy”, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W ramach działań podjętych w 2012 r. powstała „Pogłębiona analiza sytuacji kobiet z terenu Powiatu Polickiego, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka” - raport z badań przeprowadzonych na potrzeby projektu „GPS dla rodziny”. Opracowano również „Strategię wdrażania projektu innowacyjnego testującego”.
- 4) W ramach pilotażowego wdrażania standardów usług i modeli instytucji pomocy i integracji społecznej Priorytet I „Zatrudnienie i integracja społeczna” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 1.2 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”. Zadanie 2 „Działania w zakresie wdrażania standardów pracy socjalnej i funkcjonowania instytucji pomocy i integracji społecznej”, projektu systemowego „Tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług instytucji pomocy i integracji społecznej” PCPR zaczęło realizację pilotażowego projektu pn. „ISSO - Instytucjonalne Standardy Społecznej Opieki”. Liderem Partnerstwa jest PCPR. Partner czyli Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny” z siedzibą w Szczecinie został wyłoniony w wyniku otwartego konkursu ofert, zorganizowanego w grudniu 2011 r. Głównym celem projektu jest sprawdzenie i praktyczne zweryfikowanie do 30 listopada 2013 r. opracowanych standardów usług i modelu instytucji oraz odpowiedź na pytanie, czy podejmowane działania przyczynią się to do podniesienia jakości oraz efektywności instytucji świadczących pomoc społeczną. Od 1 września 2012 r. testowane są dwa standardy usług:
- standard poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - standard interwencji kryzysowej.

Projekt jest realizowany od 1 czerwca 2012 r. do 30 listopada 2013 r.

11. Współpraca PCPR z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy społecznej w 2012 r.

W 2012 r. zlecono realizację zadań w zakresie pomocy społecznej Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie Samarii, któremu Zarząd Powiatu w Policach zlecił zadanie publiczne w zakresie pomocy społecznej, polegające na prowadzeniu ośrodka wsparcia - domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Zadanie realizowane było w Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. Całkowity koszt zadania wyniósł w roku oceny 258.180,55 zł.

12. Wnioski końcowe

Na podstawie dokonanej oceny zasobów pomocy społecznej za 2012 r. sformułowano następujące wnioski:

- 1) następuje rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Wśród osób korzystających z pomocy społecznej udzielanej przez Powiat, najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które korzystały z poradnictwa specjalistycznego. Dzięki pozyskaniu środków zewnętrznych możliwe było zwiększenie zatrudnienia w Dziale Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR. Spowodowało to zwiększenie dostępności usług dla osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie odpowiednich warunków do pracy zespołowej oraz bezpieczeństwo, w tym dublowanie się obsady, gdyż Dział Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR świadczy usługi od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 20.00. Dostępny jest również całodobowy numer alarmowy;
- 2) wśród osób korzystających z pomocy społecznej udzielanej przez Powiat, którym przyznano świadczenie pieniężne, największą grupę stanowią rodziny zastępcze; w 2012 r. świadczenia przyznano 219 osobom;
- 3) w 2012 r. nastąpiło zwiększenie zasobu pomocy społecznej w Powiecie dzięki przeprowadzonemu remontowi budynku mieszkalnego przeznaczonego na mieszkanie chronione dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w Tanowie oraz uruchomieniu hostelu dla ofiar przemocy domowej i osób znajdujących się w innych sytuacjach kryzysowych z możliwością udzielenia schronienia do 3 miesięcy;

- 4) kadra PCPR jest odpowiednio przygotowana do realizacji ustawowych zadań; zasoby kadrowe w 2012 r. pokrywały rzeczywiste potrzeby i były wystarczające do realizacji przez PCPR podstawowych zadań z zakresu pomocy społecznej;
- 5) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła szereg zmian w rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z przepisami ww. ustawy część rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem stała się rodzinami zastępczymi niezawodowymi. Rodziny spokrewnione z dzieckiem tworzą obecnie wyłącznie wstępni krewni lub rodzeństwo. Rodziny zastępcze niezawodowe otrzymują wyższą pomoc pieniężną na umieszczone w tej rodzinie dziecko, niż rodziny spokrewnione. Dodatkowo dzieci przebywające w tych rodzinach dotychczas po ukończeniu pełnoletniości mogły przebywać tam na tych samych zasadach tylko do czasu ukończenia szkoły, w której uczyły się osiągając pełnoletniość, czyli rok lub dwa lata. Natomiast od 1 stycznia 2012 r. mogą pozostawać w tych rodzinach do 25 roku życia, a więc od pięciu do siedmiu lat. Jednocześnie rodzina przez cały ten okres otrzymuje świadczenie w wysokości 660 zł na osobę pełnoletnią w rodzinach spokrewnionych i 1000 zł w rodzinach niezawodowych.

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Leszek Guździol